

Forslag til forespørgselsdebat om fremtidig indførelse af privat ejendomsret til jorden
(Medlem af Inatsisartut Justus Hansen, Demokraterne)**Svarnotat**

(Formand for Naalakkersuisut, samt Medlem af Naalakkersuisut for Udenrigsanliggender)

På vegne af Naalakkersuisut vil jeg indledningsvis takke medlem af Inatsisartut Justus Hansen for at rejse en interessant debat.

Vi er enige med forslagsstiller om, at spørgsmålet vil være en naturlig del af en grundlovskommissions arbejde. Vi vil i Naalakkersuisut ikke foregribe en sådan kommissions arbejde, men det må forventes, at en del af dennes arbejde i forbindelse med ejendomsret til jorden vil omfatte overvejelser omkring, de ændringer en sådan ret vil medføre for vores samfund. I den vestlige verden har det igennem flere århundrede været enhver mands ret at eje sin egen jord. Dette har indtil videre ikke været en del af det grønlandske samfund. I Grønland anser man udbyttet af jorden for at have værdi, hvor man i den vestlige verden taler om, at jorden i sig selv har værdi. Derfor vil en indførelse af ejendomsret have virkning på mange andre områder, hvor f.eks. råstofområdet kan fremhæves. I dag giver man selskaber udvindingsret, men med indførelse af ejendomsret til jorden vil ejeren af det enkelte jordlod formodentlig også have ret til undergrunden.

Den private ejendomsret er ukrænkelig. Dette er slået fast i Grundlovens § 73. Ingen kan tvinges til afstå sin ejendom med mindre almenvellet kræver det ved lov og der ydes fuldstændig erstatning. Dette er dog ikke det samme som at sige, at det er en menneskeret at have mulighed for ejendomsret til jorden.

Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse regulerer brugen af jorden i Grønland. Et areal må efter denne lov alene tages i brug, hvis der er givet tilladelse fra arealmyndigheden. En sådan arealtildeling er personlig og kan ikke overdrages uden godkendelse af arealmyndigheden. Denne brugsret til et areal kan ikke købes, sælges eller pantsættes. Hvis der er tilført arealet en væsentlig værdi, kan de værdier dog købes og sælges og den nye ejer får fortrinsret til det pågældende areal. Formålet med Inatsisartutloven er at sikre, at landets arealer tages i anvendelse ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering.

Ekspropriationsbeskyttelse er også en del af Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse. Det fremgår således, at når det blandt andet er nødvendigt for almenvellet, kan der iværksættes ekspropriation af arealtildelingen, men det skal ske efter reglerne i landstingslov om ekspropriation eller efter lov for Grønland om ekspropriation anvendelse.

Ved tildeling af et areal kan der alene opkræves et sagsbehandlingsgebyr i forbindelse med ansøgninger om arealtildeling og der er derfor ikke tale om en lejesituation, men en ret der tildeles én gang på ubestemt inden for tildelingens beskrivelse og til den enkelte person.

Ændringer af arealtildelingssystemet vil naturligvis medføre omfattende ændringer inden for mange andre områder, heriblandt på skatteområdet.

Afslutningsvis vil jeg pointere, at en vigtig del af denne problemstilling som sagt er vores kulturelle baggrund. Inuit-samfund har ikke tradition for at eje jorden. Jorden er lige som vandet og luften udelelig.

Dette hænger sammen med vores kulturelle anskuelse af, at vandet, jorden og himlen ikke er noget man kan eje, idet mennesker alene er gæster på jorden. Det indebærer, at størrelser som luft, vand og jord ikke kan gøres til genstand for privat ejendom.

Disse overvejelser er en del af diskussionen, om der skal indføres privat ejendomsret til jorden i Grønland.

Vi skal overveje, om vi ønsker at nærme os de vestlige værdier og rettigheder på dette område, eller om vi hellere vil værne om den tradition vores samfund er bygget på?

Med disse ord ser jeg frem til en interessant debat.